

Тинчликни қадрлайлик!

15:13 / 22.04.2017 3867

Тинчликнинг энг катта неъматлардан экани ҳаммамизга маълум. Унинг қадрига етмоқ, уни асраб авайламоқ бизнинг зиммамиздаги бурчимиздир. Бу барча пайғамбарларнинг суннатидир. Қуръони каримда Иброҳим а.с.нинг Макка ҳақида қилган дуоларида бунинг тасдиғини кўрамиз. У оятда Маккага тинчлик ва унинг аҳлига ризқ сўраганликлари зикр қилинган. Бу ҳақида шундай дейилади:

نَمَّ آمَنَاتِ اَرَمَّ ثَلَا نَمُّ هَلْ هَاوْ قُزْرَاوْ اَنَّمَا اَدَلَبْ اَدَهْ لَعَجَّ اَبَّرْ مِيَهْ اَرْبِ اَلْ اَقْ دَاوْ
سَلْ اِرَطَضْ اَمُّ مَثْ اَلْ يَلَقْ هُ عَّ تَمُّ اَفْ رَفَكَ نَمَّ وَا لْ اَقْ رَحْ اَلْ اِمُّ وِيْ لْ اَوَّ لْ اَبْ مُمُّ نَمَّ
رِيْ صَمُّ لْ اَسْئَبْ وَا نْ لْ اَبْ اَدَعْ (126)

“Эсланг: Иброҳим: “Эй, Раббим, бу (Макка)ни тинчлик шаҳри қилгин ва унинг аҳолисидан Аллоҳга ва охират кунига ишонувчиларга (турли) мевалардан ризқ қилиб бергин” (Бақара;126)

Ўша пайтда ҳам Макка шаҳри тинч эди. Тинч бўлиб турган жойга яна тинчлик сўраб дуо қилиш шу жойда тинчлик бардавом бўлсин дейишни ифодалайди. Демак, тинчлик ҳукм суриб турган жойга яна тинчлик сўраб дуо қилиш мақсадга мувофиқ амаллардан экан. Шу билан бирга оятда аввал тинчлик, сўнгра ризқ сўралганидан тинчликнинг ризқдан-да муҳимроқ, улуғроқ неъмат эканлиги маълум бўлади.

Тинчлигини йўқотган юрт худди юлдузини йўқотган осмон каби зимистонга айланади. У юртнинг қанчалар унумдор ерлари, дов-дарахтлару, анҳорлари бўлмасин, у худди харобага айланган, биров ундан манфаат ва фойда ололмайдиган саҳрога ўхшаб қолади. У юртда на роҳат ва на хотиржамлик бўлади. Бугунги кунда атроф мамлакатларда бўлиб турган беқарорликлар бунинг ёрқин далилидир.

Аксинча тинчлиги бор юрт эса гарчи саҳро бўлиб, ундан гиёҳ унуб чиқиши қийин бўлса ҳам, у ерда истиқомат қилаётганларга ўзининг ана шу тинч ватани хотиржам ҳаёт кечириши учун энг қулай маскан ҳисобланади.

Демак, ҳар бир жон, у ким бўлишидан қатъий назар, қайси касб, қандай мартаба, қанча обрўли бўлмасин, тинчликда ҳаёт кечиришга муҳтождир.

نُودَتُّهُمُ مَّوَهُوْهُنَّ مَالًا مُّهِلَ كَيْلًا وَوَأَمْلُطَبُ مَّوَهُنَّ مَالًا يُؤَسِّبُ لِي مَلًا وَوَأُونَمَّ آ نِي دُّلَا

Яъни, “Имон келтирган ва имонларини зулм (ширк) билан қориштирмаганлар - айнан ўшаларга хавфсизлик (бордир) ва улар тўғри йўл топганлардир. Анъом;82

Яна бир оятда эса шундай дейилган:

أَمْ يَلْعَنُ أَرْكَاشٌ هَلَّالًا نَاكِرًا وَمُتَنَمِّيًا وَمُتْرَكِّشًا نِيْمًا كَبَّادَعِبٌ هَلَّالًا لَعْفِي أَمْ)147(

Яъни, “Агар шукр қилсангиз ва имон келтирсангиз, Аллоҳ сизларни азоблаб нима ҳам қилади?! Аллоҳ шукрни қабул этувчи ва билувчи зотдир.” (Нисо;147)

Демак иймон ва шукр тинч ҳаёт учун асосий омиллардандир. Бу неъматни сақлашни истасак, доим тинч ва хотиржам ҳаёт кечирайлик десак, Раббимизга иймон келтириб, ана шу иймоннинг тақозасида ҳаёт кечирайлик. Раббимиздан келган эслатма ва насиҳатларни унутмайлик. Акс ҳолда Аллоҳ таоло огоҳлантириб айтадики:

مَوِي كَلَّ إِضْعَابًا لَّوَاوَادَعْلًا مُهْنِيًا أَنْ يَرْغَفَ هَبَّ أَوْرُكُذَّ أَمْ أَطْحَ أَوْسَنَ فَمَ أَيُّ قُلَّ

Уларга эслатилган нарсадан (катта) бир қисмини унутдилар. Шундан кейин уларнинг ўрталарида қиёмат кунигача адоват ва нафрат қўзғатдик. Моида 14

Демак, тинчликнинг бузилишига бандаларнинг ўз Раббиларидан келган эслатмани унутишлари сабаб бўлар экан.

Тинчликни сақлашлик учун кишиларни, фарзандларни, аёлларни, хуллас ҳар бир шахсни Аллоҳнинг тоатида тарбиялаш, Аллоҳга маъсият қилишдан қайтариш лозим бўлади. Яъни, ҳар бир инсон ўзининг бурчи ва мажбуриятларини яхши билиши ва унга амал қилиши лозимдир.

Халқимиз муқаддас динимизга ва соф динимиз ақидасида йўғрилган миллий урф-одатларимизга қанчалик мувофиқ ҳаёт кечиришса, шунча жиноятлар олди олинади, тинч ва осуда ҳаёт таъминланади.

Тўғри тафаккур қилиш тинчликни рўёбга чиқаради. Тинчлик бардавом бўлиши учун фарзандларни, ёш авлодни ҳар хил бузуқ эътиқод ва нотўғри

туриш, силаи-раҳм қилиш, ибодатлардаги хотиржамлик ва Ер юзида Аллоҳ таоло рози бўладиган ҳаётни кечирishга асосий сабаб тинчликдир.

Тинчликнинг бузилиши эса илм ва маърифат йўлининг тўсилиши, ўзаро яхшиликнинг узилиши, уламолардан ҳикматлар тинглаш имконининг йўқолиши, силаи-раҳмнинг узилиши, касаллар ўзларининг дардига табиб топа олмаслиги, табиб топса дори-дармон топа олмасликлари, ҳаётнинг издан чиқиши, одамларнинг юртини тарк этиб кетиши, оиласидан йироқда бўлиши, ўзаро келишувлар, ақдлар ва аҳдларнинг бузилиши, тараққиётнинг таназзулга учраши, ишлаб чиқаришнинг камайиб кетиши, тижоратларнинг тўхтаб қолиши, касб қилишнинг қийинлашиши, нарх-наво кўтарилиб яшаш оғирлашиши, ҳар бир тўғри ёки нотўғри хабарларнинг тарқалиб юриши, одамларнинг эшитганига ишониб кетавериши, халқ ўртасида ваҳиманинг тарқалиши, рост хабарларнинг инкор қилиниши, одамларнинг бегуноҳ қонлари тўкилиши, аёлларнинг бева қолиши, ёш болаларнинг етим бўлиши ва ҳ.к.з.ларга сабаб бўлади. Тинчлик йўқолса жаҳолат кучаяди, ҳар хил жиноятлар кўпаяди, зулм тарқалади.

Таъкидалб айтамызки, ҳар бир инсон учун тинчлик зарур ва бу муқаддас динимизнинг, шариатимизнинг талабидир. Бу ҳақида набий с.а.в. шундай деганлар:

**امناكف هموي ماعطه دنعه دسج يف فاعم هبرس يف انم آ حبصاً نم
اي ن دل ا هل تزح**

Яъни, **“Ким оиласи тинч, жасади саломат ва ҳузурида бир кунлик таоми бор ҳолатда тонг оттирса, унга дунё тўлиғича берилибди”.** (*Бухорий, ал адаб ал муфрад*)

Эътибор қилинг, пайғамбар с.а.в. биз учун энг муҳим бўлган, лекин биз кўпинча одатда унга эътибор қилмайдиган уч нарсани зикр қиляпти. Тинчлик, саломатлик ва моддий таъминот. Аллоҳга ҳамдлар бўлсин, бугун бу неъматларнинг барчасига эришиб турибмиз. Бардавом бўлиши учун эса, уни сақлашимиз ва қалб, тил ва аъзолар билан шукр қилишимиз лозим бўлади.

Бугун жаҳонда рўй бериб турган нотинчликлардан ғафлатда қолмаслигимиз керак. Инсонни ҳалокатга учратадиган мусибатларнинг энг ёмони бу – **ғафлатдир. Ғафлат кўринмас касаллик.** Биз ана шу ғафлат исканжасидан чиқишимиз керак. Мажбуриятлардан ғафлатда яшаш, Роббисидан, охиратдан, Ватаннинг олдидаги бурчдан, ота-онанинг

ҳаққидан, Фарзанду-аҳли аёл олдидаги мажбуриятдан, қўшнилар ҳаққидан ғафлатда яшаш катта мусибатларнинг келишига сабаб бўлади.

Шунинг учун Аллоҳ таоло жаҳаннамга тушадиган, унга ўтин бўладиган инсонларни Қуръони каримда баён қилиб шундай дейди:

الَّذِينَ يُغْنُوا عَنْهُمْ آلَهُمْ وَأُولَآئِهِمْ هُمْ أُولَآئِكَ لَئِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَآلِهِمْ جَاءُوا إِلَهُكُمْ وَإِلَىٰ آلِهِمْ جَاءُوا مُّسْتَجِيبِينَ ۗ أُولَآئِكَ سَلَامٌ لَّهُمْ ۗ أُولَآئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

Яъни, **“жинлар ва инсонларнинг кўпчилигини жаҳаннам учун яратганмиз. Уларда қалблар бор, (лекин) улар билан “англамайдилар”. Уларда кўзлар бор, (лекин) улар билан “кўрмайдилар”. Уларда қулоқлар бор, (лекин) улар билан “эшитмайдилар”. Ана ўшалар ҳайвонлар кабидирлар. Балки, улар (янада) адашганроқдирлар. Айнан ўшалар ғофиллардир.** (Аъроф-179)

“Айнан ўшалар ғофиллардир.” Дарҳақиқат айнан ўшалар ғофиллардир. Чунки Аллоҳ таоло уларга мана шу аъзоларни омонат қилиб берганди, лекин улар бу аъзоларни хароб қилдилар, ҳаққини адо қилмадилар. Қалб ва ақл ҳақни англамаса, кўз ибрат назари билан қарамаса, қулоқ ҳақни тингламаса, уларнинг қиймати қанча?. Шунинг учун биз бундай ҳолатларда ғафлатда қолмай, доим хушёрлигимизни йўқотмаслигимиз лозим. Бу юртда ҳукм суриб турган тинчликни асраб-авайлаб, фарзандларимизга ҳам унинг қадрига етишларини ўргатишимиз лозим бўлади. Аллоҳ таоло бутун жаҳонда, хусусан мустақил юртимизда тинчликни бардавом айласин. Халқимизни эса унинг қадрига етадиган, шукрини адо қиладиган, Ўзининг розилигини топадиган халқлардан бўлишини муваффақ қилсин.

Қудратуллоҳ Сидиқметов